

บทที่ ๒

แหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์

เงินทุนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการประกอบธุรกิจทุกประเภท เฉพาะอย่างยิ่งสำหรับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่มีแหล่งที่มาของเงินทุนแตกต่างจากธุรกิจประเภทอื่น ในทางวิเคราะห์ แหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์นั้น เมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่าแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ อาจแยกได้เป็น ๓ ประการ ดังนี้

๑. เงินฝาก (Deposits)
๒. เงินกู้ยืม (Borrowings)
๓. เงินกองทุน (Capital Funds)

เงินฝาก (Deposits)

เงินฝากเป็นแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญที่สุดของธนาคารพาณิชย์ เมื่อสิ้นปี ๒๕๒๐ ปริมาณเงินฝากเป็นถึงร้อยละ ๗๕ ของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของธนาคารพาณิชย์ ความเจริญเติบโตของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของเงินฝาก ในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปจึงปรากฏว่า ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่มักจะต้องตั้งเป้าหมายในการหาเงินฝากของแต่ละปีไว้ และใช้วิธีการต่าง ๆ แข่งขันกันหาเงินฝาก เช่น กำหนดรูปแบบของเงินฝากสะสมทรัพย์ เงินฝากเพื่อการศึกษา ตลอดจนแข่งขันในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไป เช่น การให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการลงทุนและการศึกษา เป็นต้น เงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน แบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๓ ประเภท คือ

ก. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม (Demand Deposits) เงินฝากประเภทนี้ผู้ฝากมีสิทธิถอนคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อเรียกร้องหรือตามคำสั่ง การฝากมีระยะสั้นมากและไม่มีความแน่นอนอีกด้วย เงินฝากประเภทนี้ได้แก่

๑. เงินฝากกระแสรายวัน (Current Accounts หรือ Checking Accounts)

คือ เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม โดยใช้เช็คในการสั่งจ่าย ผู้ฝากเงินจะถอนเมื่อไรก็ได้ ตามความในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะต้องประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยขั้นสูงของเงินฝากทุกประเภท จึงได้ประกาศกำหนดอัตราสูงสุดของเงินฝากกระแสรายวันไว้ด้วย ในอัตราไม่เกินร้อยละ ๐.๐๑ ต่อปี ซึ่งในทางปฏิบัติโดยทั่วไปแล้ว ธนาคารพาณิชย์จะไม่จ่ายดอกเบี้ยให้แก่เงินฝากประเภทนี้ เนื่องจากถือว่าการฝากเงินประเภทนี้เป็นบริการให้ความสะดวกแก่ผู้ฝากเงินอยู่แล้ว และค่าใช้จ่ายในการให้บริการความสะดวกดังกล่าวถือเป็นอัตราดอกเบี้ยซ่อนเร้น (implicit interest rate) ได้อย่างหนึ่ง

๒. เงินฝากที่เรียกคืนได้ทุกขณะ (Money at Call) เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากอาจจะถอนคืนเมื่อไรก็ได้ หรือเงินฝากที่ผู้ฝากอาจถอนคืนโดยแจ้งให้ธนาคารทราบล่วงหน้าตามกำหนดที่ตกลงกันไว้ เช่น ๗ วัน ๑๔ วัน หรืออาจสั้นระยะยาวกว่านี้ เงินฝากประเภทนี้มีมากในกรณีของการฝากระหว่างธนาคารพาณิชย์ หรือระหว่างธนาคารพาณิชย์กับสถาบันการเงินอื่น

๓. เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Deposits) วัตถุประสงค์ของเงินฝากประเภทนี้เพื่อจะส่งเสริมการออมทรัพย์ของลูกค้ำ โดยให้ลูกค้ำสามารถฝากเงินทีละเล็กทีละน้อยได้ ธนาคารจะออกสมุดคู่ฝาก (Pass Book) ให้ลูกค้ำถือไว้เป็นหลักฐาน และต้องนำไปให้ธนาคารบันทึกรายการฝาก รายการถอน และยอดคงเหลือทุกครั้งที่มีรายการเคลื่อนไหว ในการถอนเงินลูกค้ำจะต้องใช้ใบถอนเงิน และจะไปถอนด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นไปถอนแทนก็ได้

เงินฝากประเภทออมทรัพย์นี้ แม้ว่าผู้ฝากสามารถเบิกถอนได้ทันทีเมื่อต้องการ เพียงแต่กรอกรายการในใบถอนเงินและแสดงสมุดคู่ฝาก แต่ตามสภาพแล้วเงินฝากประเภทนี้มีการเคลื่อนไหวน้อย ดังจะเห็นได้จากสถิติ rate of turnover เมื่อสิ้นปี ๒๕๒๐ เงินฝากกระแสรายวันสูงถึง ๑๑.๗๔ แต่เงินฝากประเภทออมทรัพย์เป็นเพียง ๐.๗๖ การฝากประเภทนี้จึงมีลักษณะของการออมความจำเป็นในการตั้งสำรองอัตราส่วนสภาพคล่องสำหรับเงินฝากประเภทนี้จึงควรต่ำกว่าเงินฝากประเภทแรก และโอกาสที่ธนาคารพาณิชย์จะสามารถนำไปหาผลประโยชน์ได้มีมากกว่า ปัจจุบันนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์จ่ายดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ ๔.๕ ต่อปี การฝากครั้งแรกต้องไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ บาท

สำหรับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย มีการเรียกเงินฝากประเภทออมทรัพย์ต่างกันออกไป ดังนี้ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารกรุงไทย จำกัด เรียกว่าเงินฝากสะสมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย จำกัด เรียกว่าฝากเงินออมทรัพย์ ธนาคารเอเซีย จำกัด เรียกว่าเงินฝากออมทรัพย์

ค. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา (Time Deposits) เงินฝากประเภทนี้ เรียกอีกอย่างว่า เงินฝากประจำ (Fixed Deposits) เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากสามารถถอนคืนได้ เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ได้ตกลงไว้กับธนาคาร แต่ถ้าผู้ฝากเงินประสงค์จะขอถอนเงินก่อนกำหนดเวลา ก็สามารถกระทำได้แต่จะได้รับดอกเบี้ยในอัตราต่ำกว่าที่กำหนดไว้ ผู้ที่ฝากเงินประเภทนี้มักมีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนหาผลตอบแทน และมักเป็นเงินเหลือใช้จริง ๆ ดังนั้น ระยะเวลาฝากจึงยาวพอสมควร เช่น ตั้งแต่ ๓ เดือน ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน ขึ้นไป

ธนาคารพาณิชย์สามารถนำเงินฝากประเภทนี้ไปลงทุนหาผลประโยชน์หรือนำไปหมุนเวียนให้กู้ยืมได้มากกว่าเงินฝากประเภทอื่น ๆ จึงให้ดอกเบี้ยตอบแทนแก่ผู้ฝากเงินในอัตราสูงสุดแตกต่างกันตามระยะเวลาของการฝาก ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๑๗ ได้กำหนดอัตราสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์พึงจ่าย สำหรับเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา (เว้นแต่เงินฝากระหว่างธนาคาร) ไว้ดังนี้

- "ก. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทางตามตลอดถึงเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาไม่ถึง ๓ เดือน ต้องไม่เกินร้อยละ ๐.๐๑ ต่อปี
- ข. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาดังแต่ ๓ เดือน แต่ไม่ถึง ๖ เดือน และได้รับฝากไว้ครบกำหนดตามระยะเวลานั้น ต้องไม่เกินร้อยละ ๖ ต่อปี
- ค. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาดังแต่ ๖ เดือน แต่ไม่ถึง ๑๒ เดือน และได้รับฝากไว้ครบกำหนดตามระยะเวลานั้น ต้องไม่เกินร้อยละ ๗ ต่อปี
- ง. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาดังแต่ ๑๒ เดือนขึ้นไป และได้รับฝากครบกำหนดตามระยะเวลานั้น ต้องไม่เกินร้อยละ ๘ ต่อปี"

ในปัจจุบันนี้ ธนาคารพาณิชย์ได้มีการส่งเสริมการออมทรัพย์รายย่อยของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย บางธนาคารยังให้สิทธิกู้ยืมตามอัตราส่วนของเงินที่นำมาฝากอีกด้วย การเปิดบริการรับฝากเงินประเภทนำฝากเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนในแต่ละงวด ซึ่งมักกำหนดไว้แต่ละเดือนแล้วเมื่อครบกำหนดผู้ฝากจะสามารถถอนเงินฝากพร้อมดอกเบี้ยตามจำนวนที่แจ้งไว้ เงินฝากประเภทนี้

ธนาคารพาณิชย์ถือว่าเป็นเงินฝากประจำที่มีกำหนดถอนคืนเมื่อสิ้นระยะเวลา เงินฝากประเภทนี้แต่ละธนาคารใช้ชื่อเรียกต่างกัน ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ใช้ชื่อว่า "สินทรัพย์" ธนาคารกสิกรไทย จำกัด ใช้ชื่อว่า "เงินฝากเพื่ออนาคต" โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของผู้ฝากอีก ๔ ประเภท คือ เพื่อที่อยู่อาศัย เพื่อการศึกษา เพื่อการสมรส และเพื่อการสะสมทรัพย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ใช้ชื่อว่า "สินสงเคราะห์" โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของผู้ฝากเงินอีก ๔ ประเภท คือ เพื่อการเคหะ เพื่อการศึกษา เพื่อการสมรส เพื่อการจัดตั้งร้านค้า เพื่อการอุบัติเหตุ เพื่อรางวัล เพื่ออนาคตบุตร และเพื่อการทั่วไป ธนาคารศรีนคร จำกัด ใช้ชื่อว่า "สินทรัพย์สด" ธนาคารเอเชีย จำกัด ใช้ชื่อว่า "สินอุดม" ซึ่งธนาคารเหล่านี้ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ฝากเงินโดยให้สิทธิในการกู้โดยกำหนดจำนวนเงินกู้ ตามปริมาณเงินฝากที่ฝาก และเมื่อมีการฝากครบระยะเวลาที่กำหนดแล้วด้วย

แม้ว่าผู้ฝากจะสามารถถอนเงินฝากประเภทนี้ได้โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าดังที่กำหนดในประเทศอื่น แต่ก็ปรากฏว่าการฝากประเภทนี้มีลักษณะประจำ อัตราการเบิกถอนต่ำ ดังจะเห็นได้จากสถิติของ rate of turnover เมื่อสิ้นปี ๒๕๒๐ ของเงินฝากประเภทนี้เท่ากับ ๐.๐๘ เทียบกับ ๑๑.๗๔ และ ๐.๗๖ ของเงินฝากกระแสรายวันและเงินฝากประเภทออมทรัพย์ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑ ได้แสดงจำนวนเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้นตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ โดยแบ่งประเภทเงินฝากเป็น ๓ ประเภท คือ เงินฝากประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อถึงกำหนดระยะเวลา ตารางที่ ๒.๒ แสดงอัตราส่วนของเงินฝากแต่ละประเภทต่อเงินฝากทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่เป็นเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อถึงกำหนดระยะเวลา และเงินฝากประเภทนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเร็วกว่าเงินฝากประเภทอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนของเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อถึงกำหนดระยะเวลา มีอัตราร้อยละ ๖๐.๔๘ ในปี ๒๕๑๑ ได้เพิ่มขึ้นเป็นอัตราร้อยละ ๗๔.๗๓ ในปี ๒๕๒๐ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในปี ๒๕๑๗ สัดส่วนของเงินฝากประจำได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๗๑.๔๔ ในปีก่อน เป็นร้อยละ ๗๔.๖๕ นับเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นเร็ว ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งคงเป็นผลของการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำจากร้อยละ ๗ เป็นร้อยละ ๘ ในเดือนมกราคม ๒๕๑๗

ตารางที่ ๒.๑

ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินฝากทั้งสิ้น	เงินฝากประเภท จ่ายคืนเมื่อทวงถาม	เงินฝาก ออมทรัพย์	เงินฝาก ประจำ
๒๕๑๑	๑๙,๘๗๖.๕	๔,๖๐๒.๖	๒,๑๕๒.๘	๑๒,๑๒๑.๑
๒๕๑๒	๒๓,๒๙๖.๑	๖,๐๔๔.๒	๒,๓๘๕.๐	๑๕,๘๖๖.๙
๒๕๑๓	๒๖,๗๔๕.๒	๖,๓๖๓.๐	๒,๕๕๓.๙	๑๗,๘๒๘.๓
๒๕๑๔	๓๑,๖๓๑.๖	๖,๙๐๐.๕	๒,๗๘๑.๖	๒๑,๙๕๐.๓
๒๕๑๕	๓๘,๙๙๑.๖	๗,๗๖๐.๒	๓,๓๕๙.๖	๒๗,๘๗๑.๘
๒๕๑๖	๔๙,๒๖๖.๕	๙,๓๑๒.๕	๔,๕๒๐.๓	๓๕,๔๓๓.๗
๒๕๑๗	๖๐,๑๙๖.๐	๑๐,๑๑๒.๖	๕,๕๓๘.๕	๔๔,๕๕๕.๐
๒๕๑๘	๗๓,๗๐๑.๕	๑๐,๙๘๘.๙	๖,๗๑๓.๓	๕๖,๐๐๐.๓
๒๕๑๙	๘๘,๕๐๑.๘	๑๒,๓๒๕.๓	๘,๐๗๙.๑	๖๘,๑๐๗.๔
๒๕๒๐	๑๐๙,๕๘๕.๓	๑๓,๗๕๓.๕	๙,๕๖๘.๕	๘๖,๒๖๓.๓

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ประจำเดือนกันยายน ๒๕๒๑ เล่มที่ ๔ ปีที่ ๑๘

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๒

อัตราส่วนเงินฝากแต่ละประเภทต่อเงินฝากทั้งสิ้น

ของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น

ปี	เงินฝากทั้งสิ้น	เงินฝากประเภท จ่ายคืนเมื่อทวงถาม	เงินฝาก ออมทรัพย์	เงินฝาก ประจำ
๒๕๑๑	๑๐๐	๒๘.๑๙	๑๐.๘๓	๖๐.๙๘
๒๕๑๒	๑๐๐	๒๕.๙๕	๑๐.๒๔	๖๓.๘๑
๒๕๑๓	๑๐๐	๒๓.๗๙	๙.๕๑	๖๖.๗๐
๒๕๑๔	๑๐๐	๒๑.๘๒	๘.๗๙	๖๙.๓๙
๒๕๑๕	๑๐๐	๑๙.๙๐	๘.๕๙	๗๑.๕๑
๒๕๑๖	๑๐๐	๑๘.๗๑	๙.๓๐	๗๑.๙๙
๒๕๑๗	๑๐๐	๑๕.๙๑	๙.๕๕	๗๔.๖๕
๒๕๑๘	๑๐๐	๑๕.๑๘	๘.๙๕	๗๖.๘๘
๒๕๑๙	๑๐๐	๑๓.๙๕	๙.๑๕	๗๖.๙๒
๒๕๒๐	๑๐๐	๑๒.๕๕	๘.๗๓	๗๘.๗๓

เงินกู้ยืม (Borrowings)

ในการดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ไม่เพียงแต่สามารถอาศัยเงินทุนจากเงินฝากเท่านั้น ยังสามารถกู้ยืมเงินทุนมาใช้ในการดำเนินงานเพิ่มเติมได้อีกด้วย การที่ธนาคารพาณิชย์ใดจะกู้ยืมมามากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะการดำเนินงานและแหล่งให้กู้ยืม สำหรับแหล่งให้กู้ยืมนั้นมีดังนี้

ก. การกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้สองลักษณะ ดังนี้

๑. กู้ยืมโดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืมเงินโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกันได้ ๒ ประเภท คือ พันธบัตรรัฐบาลไทย และหลักทรัพย์ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย

ก) กู้ยืมโดยมีพันธบัตรรัฐบาลไทยเป็นประกัน ธนาคารพาณิชย์สามารถกู้ยืมโดยจำนำและจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์พันธบัตรรัฐบาลไทยต่อธนาคารแห่งประเทศไทย และเพื่อความสะดวก ธนาคารพาณิชย์มักจะจำนำพันธบัตรรัฐบาลไทยเป็นประกันล่วงหน้า โดยมีการออกตัวสัญญาใช้เงินส่งจ่ายให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทยจะให้วงเงินกู้ยืมคำนวณเป็นร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าพันธบัตรรัฐบาลไทยที่ตราไว้ และโดยที่การให้กู้ยืมในลักษณะนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินในเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดวงเงินให้กู้ยืมในลักษณะนี้ในแต่ละปี เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะการเงินในปีนั้น ๆ

ข) กู้ยืมโดยมีหลักทรัพย์ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นประกัน ได้แก่ หุ้นกู้ของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หุ้นกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การให้กู้ยืมในลักษณะนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยมักจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ให้กู้ยืมแหล่งสุดท้าย (lender of the last resort) ธนาคารพาณิชย์จะกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทยโดยมีหลักทรัพย์ค้ำประกันนั้นก็เพื่อแก้ไขสถานการณ์เกี่ยวกับฐานะการดำรงเงินสดสำรองเป็นส่วนใหญ่ และการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีผลแสดงทิศทางการ

ดำเนินนโยบายเครดิตอย่างหนึ่ง เช่น ในภาวะที่เครดิตขยายตัวมากเกินไป ธนาคารแห่งประเทศไทย อาจเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพื่อจำกัดการขยายเครดิต

๒. การขยายช่วงลดตัวเงิน เพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าเงินงานของสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น กิจการอุตสาหกรรม การเกษตรกรรม ให้มีประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้น และสนับสนุน การส่งออกเพื่อนำรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้ารัฐ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์สามารถ ขยายช่วงลดตัวเงินให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ๓ ประเภท คือ

ก) การขยายช่วงลดตัวเงินที่เกิดจากการส่งออกสินค้าออก เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ ผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้เป็นผู้ส่งออก และนำมาขยายลดต่อธนาคารพาณิชย์เพื่อนำเงินไปใช้ในการจัดส่ง สินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ การกู้ยืมประเภทนี้แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑) ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามเล็ดเตอร์ออฟเครดิตชนิดเพิกถอนไม่ได้ เป็นการกู้ยืมก่อนส่งออกสินค้าออก (Pre-shipment Credit) ซึ่งเรียกว่า Packing Credit

๒) ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้า เป็นการกู้ยืม ในระยะเวลาก่อนส่งออกสินค้าออก รวมทั้งระยะเวลาหลังส่งออกสินค้าออกพร้อมกัน

๓) ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามตัวแลกเงินที่มีกำหนดเวลา ซึ่งเกิดจากการ ส่งสินค้าออกทุกประเภทที่ธนาคารพาณิชย์ซื้อไว้เพื่อส่งไปเรียกเก็บ การกู้ยืมประเภทนี้เป็นการกู้ยืม ในระยะหลังจากมีการส่งออกสินค้าออกแล้ว (Post Shipment Credit)

๔) ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกตามใบรับฝากสินค้าหรือเอกสารซึ่งเป็นหลักฐาน แสดงว่ามีสินค้าที่จะส่งออกเก็บรักษาไว้ในสถานที่เก็บรักษาสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์ให้ความ เชื่อถือ และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

ข) การขยายช่วงลดตัวเงินอันเกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ตัวสัญญา ใช้เงินประเภทนี้ได้แก่

๑) ตัวสัญญาใช้เงินซึ่งกิจการอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในประเทศอันเป็น ผลผลิตทางเกษตร หรือกิจการอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมการเกษตรซึ่งใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็น ผู้ออก จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน

๒) ตัวสัญญาใช้เงินซึ่งกิจการอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมการเกษตรซึ่งใช้วัตถุดิบ ทั้งภายในและต่างประเทศเป็นผู้ออก จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินร้อยละ ๘๐ ของ จำนวนเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน

๓) ตัวสัญญาใช้เงินซึ่งกิจการอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นผู้ออก จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินร้อยละ ๗๐ ของจำนวนเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน

๔) ตัวสัญญาใช้เงินซึ่งกิจการอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศและ ต่างประเทศเป็นผู้ออก จำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่ใช้ ในการดำเนินงาน

ค) การขายช่วงตัวเงินที่เกิดจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตเกษตร เป็นประกัน เป็นการขายช่วงตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร สำหรับเป็นค้ำปู้ย ค้ำยาป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช ค่าแรงที่ใช้จ่ายในการผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ เกษตรกรในระหว่างที่ยังจำหน่ายผลผลิตเกษตรไม่ได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบ การรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่ออกโดยกลุ่มเกษตรกร ตั้งแต่วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๑๕ เป็นต้นมา เนื่องจากการให้สินเชื่อโดยมีผลผลิตทางการเกษตรเป็นประกัน

การให้กู้ยืมและรับช่วงซื้อลดของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้นย่อมมีผลปล่อยเงิน ออกสู่ระบบธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น จำนวนเงินที่ให้กู้ยืมและรับช่วงซื้อลดดังกล่าวนี้มีผลต่อการเพิ่ม ปริมาณเงินเท่ากัน แต่วัตถุประสงค์ของการปล่อยเงินแต่ละลักษณะนั้นแตกต่างกัน การรับช่วง ซื้อลดถือว่าเป็นการส่งเสริมกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ ดังนั้น ในการดำเนินนโยบายของ ธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะจำกัดเครดิตในระยะที่ผ่านมาจึงกระทำผ่านการให้กู้ยืมโดยมีหลักทรัพย์ ค้ำประกันเป็นส่วนใหญ่

ข. การกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์อื่นในประเทศไทย เป็นการกู้ยืมระหว่างธนาคารพาณิชย์ ด้วยกันเอง เท่าที่ปฏิบัติเป็นการกู้ยืมระยะสั้นเพื่อนำเงินมาพียงฐานะ เงินสดสำรองหรือสภาพคล่อง ของธนาคาร เรียกว่า Call Loan ธนาคารผู้กู้จะออกเช็คธนาคารสั่งจ่ายที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ผู้ถือไว้ หรือออกให้เป็น Cashier's Order หรือตัวสัญญาใช้เงิน การกู้ยืมระหว่างธนาคาร พาณิชย์นี้ ในบางครั้งโดยเฉพาะเมื่อสิ้นงวดการบัญชี (สิ้นมิถุนายนและธันวาคม) มักจะเพิ่มประโยชน์ ในการแต่งบัญชี

ค. การกู้ยืมจากธนาคารออมสิน เท่าที่ปฏิบัติอยู่เป็นในรูปขายช่วงลบบิประทวนสินค้า ซึ่งลูกค้านำมาขายลบบิให้ธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารพาณิชย์จะให้ลูกค้าทำตัวสัญญาใช้เงินมอบไว้ พร้อมกับบิประทวนสินค้า

ง. การกู้ยืมจากธนาคารและสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศ ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งจะมีวงเงินที่เรียกว่า line of credit ที่ธนาคารในต่างประเทศตั้งไว้ให้ เมื่อธนาคารพาณิชย์นั้นมีความจำเป็นต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาขยายเครดิต ก็สามารถกู้ยืมตาม line of credit ที่ได้เจรจากันไว้ ความเคลื่อนไหวของเงินกู้ยืมแหล่งนี้ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ เปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยในประเทศ ถ้าปรากฏว่าอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศถูก ธนาคารพาณิชย์ในประเทศจะมีการกู้ยืมเข้ามามาก การกู้ยืมจากธนาคารและสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศนั้นมักจะนำมาใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. เพื่อให้กู้ยืมแก่ลูกค้าในการชำระหนี้ค่าสินค้าเข้า โดยปกติจะเป็นรูป Refinancing Facilities นั่นคือ บางกรณีผู้ขายสินค้าไม่ได้ให้เครดิตแก่ผู้ส่งสินค้าเข้า ธนาคารผู้เปิดเครดิตอาจจะช่วยเหลือลูกค้าโดยขอกู้ยืมเงินจากธนาคารในต่างประเทศซึ่งมักจะเป็นธนาคารผู้รับเปิดเครดิตออฟเครดิต แล้วมาให้กู้ยืมแก่ลูกค้าผู้ส่งสินค้าเข้าอีกต่อหนึ่ง โดยให้ธนาคารผู้รับเปิดเครดิตออฟเครดิตเป็น เจ้าหนี้

๒. เพื่อให้กู้ยืมแก่ลูกค้าในการชำระค่าส่งสินค้าออก เป็นการขอสินเชื่อสำหรับหนี้ค่าส่งสินค้าออกจากธนาคารตัวแทนก่อนที่ธนาคารจะเรียกเก็บเงินตามตัวจากผู้ส่งสินค้าเข้าได้ เรียกว่า Mail Credit Facilities

๓. เพื่อให้กู้ยืมในกรณีทั่วไป ในกรณีที่ความต้องการเงินกู้ยืมสูง และธนาคารพาณิชย์ขาดเงินทุนจากแหล่งอื่น จึงใช้เงินกู้ยืมจากธนาคารในต่างประเทศมาปล่อยให้กู้ยืมในประเทศอีกต่อหนึ่ง

จ. การกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นในประเทศ ได้แก่บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งการกู้ยืมส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมระยะสั้น ที่เรียกว่า Call Loan เป็นการกู้ยืมในระยะที่ธนาคารพาณิชย์ขาดแคลนเงินสดระยะสั้น เพื่อนำมาดำรงสภาพคล่องของกิจการ

ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้นแสดงในตารางที่ ๒.๓ โดยแบ่งประเภทเงินกู้ยืมออกเป็น ๓ ประเภท คือ เงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย เงินกู้ยืมจากธนาคารและสถาบันการเงินอื่นในประเทศ และเงินกู้ยืมจากธนาคารและสถาบันการเงินในต่างประเทศ ซึ่งเมื่อ

เทียบ เป็นอัตราส่วนเงินกู้ยืมแต่ละประเภทต่อเงินกู้ยืมทั้งสิ้น (ตารางที่ ๒.๔) จะเห็นได้ว่าธนาคารพาณิชย์กู้ยืมเงินจากธนาคารและสถาบันการเงินในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก แต่มีแนวโน้มของอัตราส่วนลดลง นั่นคือ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ มีอัตราลดลงดังนี้ ๘๖.๓๘ ๗๘.๗๓ ๘๖.๑๐ ๗๘.๗๘ ๗๕.๕๔ ๗๓.๖๐ ๖๘.๘๔ ๖๓.๕๑ ๕๘.๑๔ และ ๖๔.๗๕ ตามลำดับ และมีแนวโน้มที่จะกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยสูงขึ้น โดยเพิ่มจากอัตราร้อยละ ๘.๕๖ ในปี ๒๕๑๑ เป็นอัตราร้อยละ ๓๓.๔๑ ในปี ๒๕๒๐

ตารางที่ ๒.๕ แสดงปริมาณเงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยแบ่งประเภทเป็นเงินกู้ยืม (Loans) และการขายช่วงลดตั๋วเงิน (Rediscounts) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขายช่วงลดตั๋วเงิน ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายประเภทของตั๋วเงินที่รับช่วงซื้อลดมากขึ้น

ตารางที่ ๒.๓
 ปริมาณเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น
 ตัวเลขเฉลี่ยรายเดือน

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินกู้ยืมทั้งสิ้น	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารอื่นในประเทศ	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารต่างประเทศ
๒๕๑๑	๓,๒๐๔.๑	๒๗๔.๔	๑๖๒.๒	๒,๗๖๗.๕
๒๕๑๒	๓,๖๒๘.๖	๔๑๙.๘	๓๑๕.๖	๒,๘๙๓.๒
๒๕๑๓	๓,๒๔๗.๑	๔๐๗.๗	๔๓.๘	๒,๗๙๕.๖
๒๕๑๔	๓,๔๙๘.๕	๗๕๕.๐	๕๓.๗	๓,๑๘๙.๘
๒๕๑๕	๔,๕๕๗.๓	๑,๐๐๔.๗	๑๑๐.๒	๓,๔๔๒.๔
๒๕๑๖	๖,๒๕๖.๘	๑,๔๘๘.๓	๑๖๓.๖	๔,๖๐๔.๙
๒๕๑๗	๑๑,๑๘๓.๘	๒,๔๘๖.๑	๔๙๘.๙	๗,๖๙๘.๘
๒๕๑๘	๑๒,๐๒๖.๙	๓,๔๕๓.๗	๔๔๙.๖	๗,๖๒๓.๖
๒๕๑๙	๑๕,๕๖๕.๒	๕,๗๘๐.๙	๕๗๙.๘	๙,๒๐๔.๕
๒๕๒๐	๑๗,๖๐๓.๙	๕,๘๘๑.๑	๓๒๓.๗	๑๑,๓๙๙.๑

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๔

อัตราส่วนเงินกู้ยืมแต่ละประเภทต่อเงินกู้ยืมทั้งสิ้น
ของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น ใช้ตัวเลขเฉลี่ยรายเดือน

ปี	เงินกู้ยืมทั้งสิ้น	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารอื่นในประเทศ	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารต่างประเทศ
๒๕๑๑	๑๐๐	๘.๕๖	๕.๐๖	๘๖.๓๘
๒๕๑๒	๑๐๐	๑๑.๕๗	๘.๗๐	๗๙.๗๓
๒๕๑๓	๑๐๐	๑๒.๕๕	๑.๓๕	๘๖.๑๐
๒๕๑๔	๑๐๐	๑๘.๘๗	๑.๓๕	๗๙.๗๘
๒๕๑๕	๑๐๐	๒๒.๐๕	๒.๔๑	๗๕.๕๔
๒๕๑๖	๑๐๐	๒๓.๗๘	๒.๖๑	๗๓.๖๐
๒๕๑๗	๑๐๐	๒๖.๗๐	๔.๕๖	๖๘.๘๔
๒๕๑๘	๑๐๐	๓๒.๘๗	๓.๗๕	๖๓.๓๘
๒๕๑๙	๑๐๐	๓๗.๑๕	๓.๗๒	๕๙.๑๕
๒๕๒๐	๑๐๐	๓๓.๕๑	๑.๘๕	๖๔.๗๕

ตารางที่ ๒.๕

จำนวนเงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย
ของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น (ตัวเลขเฉลี่ยรายเดือน)

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินกู้ยืม	การขายช่วงลด ตัวเงิน	รวม
๒๕๑๑	๔๘.๔	๒๐๘.๓	๓๐๖.๗
๒๕๑๒	๒๓๑.๔	๒๒๕.๖	๔๕๗.๐
๒๕๑๓	๑๘๒.๔	๒๓๓.๐	๔๑๕.๔
๒๕๑๔	๑๘๔.๓	๕๖๗.๘	๗๕๒.๑
๒๕๑๕	๑๒๒.๐	๘๔๔.๕	๙๖๖.๕
๒๕๑๖	๖๓๘.๗	๘๔๔.๑	๑,๔๘๒.๘
๒๕๑๗	๑,๐๐๕.๖	๑,๘๕๕.๗	๒,๘๖๑.๓
๒๕๑๘	๕๕๗.๕	๓,๔๓๖.๘	๓,๙๙๔.๓
๒๕๑๙	๔๓๒.๗	๕,๓๐๐.๘	๕,๗๓๓.๕
๒๕๒๐	๓๓๕.๔	๕,๔๗๒.๘	๕,๘๐๘.๒

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ โดยแบ่งธนาคารพาณิชย์ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ และกลุ่มสาขาธนาคารต่างประเทศ มีข้อเท็จจริง ดังนี้

(หน่วย : ล้านบาท)

เมื่อสิ้นปี ๒๕๒๐

กลุ่มธนาคาร	หนี้สินทั้งสิ้น	เงินฝาก	เงินกู้ยืม	เงินกองทุน	หนี้สินอื่น
ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ	๑๘๓,๐๖๔.๗	๑๔๒,๖๘๖.๙	๑๖,๔๘๙.๕	๑๐,๘๘๓.๒	๑๓,๐๐๕.๑
(อัตราส่วนร้อยละโดยรวม)	(๑๐๐)	(๗๗.๔๔)	(๙.๐๑)	(๕.๙๕)	(๗.๑๐)
สาขาธนาคารต่างประเทศ	๑๒,๖๐๘.๑	๕,๕๐๓.๕	๕,๙๗๖.๖	๑,๑๖๙.๓	๕๕๘.๘
(อัตราส่วนร้อยละโดยรวม)	(๑๐๐)	(๔๓.๖๕)	(๓๙.๕๗)	(๙.๒๗)	(๗.๖๐)

๑. สาขาธนาคารต่างประเทศอาศัยเงินกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในการดำเนินงาน ดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนร้อยละของเงินกู้ยืมต่อหนี้สินทั้งสิ้นเท่ากับ ๓๙.๕๗ จึงปรากฏว่าอัตราส่วนเงินให้กู้ยืมต่อเงินฝากของสาขาธนาคารต่างประเทศสูงร้อยละ ๑๗๗.๓๗ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๙๐.๔๓

๒. อัตราส่วนการกู้ยืมแต่ละประเภทต่อเงินกู้ยืมทั้งสิ้นของธนาคารพาณิชย์แต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน สาขาธนาคารต่างประเทศจะใช้แหล่งเงินกู้จากธนาคารในประเทศมากกว่าธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ จากตารางที่ ๒.๖ แสดงให้เห็นจำนวนเงินกู้ยืมจากแหล่งต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเงินกู้ยืมจากธนาคารในต่างประเทศมีจำนวนสูงกว่าเงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย และเงินกู้ยืมจากธนาคารอื่นในประเทศ เมื่อคำนวณเป็นอัตราส่วนเงินกู้ยืมแต่ละประเภทต่อเงินกู้ยืมทั้งสิ้น ตามตารางที่ ๒.๗ แล้ว จะเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศกู้ยืมเงินจากธนาคารในต่างประเทศตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ เป็นอัตราร้อยละ ๘๖.๙๖ ๘๐.๗๑ ๘๔.๓๔ ๗๙.๑๒ ๗๕.๘๖ ๗๑.๐๑ ๖๗.๒๓ ๖๐.๔๙ ๕๔.๖๙ และ ๖๐.๖๒ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเงินกู้ยืมแต่ละประเภทต่อเงินกู้ยืมทั้งสิ้นของสาขาธนาคารต่างประเทศดังที่แสดงในตารางที่ ๒.๘ และตารางที่ ๒.๙ แล้ว จะเห็นได้ว่าสาขาธนาคารต่างประเทศกู้ยืมเงินจากธนาคารในต่างประเทศตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ เป็นอัตราร้อยละ ๘๕.๒๗ ๗๗.๙๕ ๘๑.๘๕ ๘๓.๔๘ ๗๖.๕๓ ๘๑.๘๕ ๗๖.๒๓ ๗๓.๕๗ ๗๕.๔๕ และ ๘๐.๗๘ ตามลำดับ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้งธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศและสาขาธนาคารต่างประเทศกู้ยืมเงินจากธนาคารในต่างประเทศเป็นอัตราที่ลดลง และการกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยก็มีแนวโน้มสูงขึ้น

การที่สาขาธนาคารต่างประเทศกู้ยืมเงินจากธนาคารและสถาบันการเงินในต่างประเทศมากกว่าธนาคารและสถาบันการเงินในประเทศนั้น เมื่อวิเคราะห์ดูตามตารางที่ ๒.๑๐ แล้ว จะเห็นว่ามีการกู้ยืมจากสำนักงานใหญ่ของธนาคารนั้นเองและสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศในอัตราส่วนที่แตกต่างกัน บางปีจะกู้เงินจากสำนักงานใหญ่มาก แต่บางปีจะกู้จากสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศมาก และในขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มที่จะกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในประเทศไทยมากขึ้นด้วย นั่นคือมีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในประเทศไทยอัตราร้อยละ ๒๖.๓๔ ในปี ๒๕๑๑ เพิ่มขึ้นเป็นอัตราร้อยละ ๓๗.๔๗ ในปี ๒๕๒๐ กู้ยืมเงินจากสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศอัตราร้อยละ ๓๖.๔๔ ในปี ๒๕๑๑ ลดลงเป็นอัตราร้อยละ ๒๐.๔๑ ในปี ๒๕๒๐ และกู้ยืมจากสถาบันการเงินอื่นในต่างประเทศเป็นอัตราร้อยละ ๓๖.๗๑ ในปี ๒๕๑๑ เป็นอัตราร้อยละ ๔๑.๗๒ ในปี ๒๕๒๐

ตารางที่ ๒.๖

จำนวนเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ

ตัวเลขเฉลี่ยรายเดือน

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินกู้ยืมทั้งสิ้น	เงินกู้ยืมจากธนาคารแห่งประเทศไทย	เงินกู้ยืมจากธนาคารอื่นในประเทศ	เงินกู้ยืมจากธนาคารต่างประเทศ
๒๕๑๑	๒,๐๙๙.๐	๒๔๑.๔	๓๒.๓	๑,๘๒๕.๓
๒๕๑๒	๒,๓๔๕.๔	๓๘๖.๗	๖๕.๘	๑,๘๙๒.๙
๒๕๑๓	๒,๕๘๑.๗	๓๗๓.๙	๒๒.๒	๒,๑๘๕.๖
๒๕๑๔	๓,๓๘๖.๘	๗๐๕.๙	๔.๓	๒,๖๗๖.๖
๒๕๑๕	๓,๗๕๑.๕	๘๘๕.๗	๑๙.๘	๒,๘๕๖.๐
๒๕๑๖	๔,๗๕๐.๖	๑,๓๓๖.๔	๓๗.๗	๓,๓๗๖.๕
๒๕๑๗	๘,๕๕๓.๐	๒,๖๒๒.๕	๑๘๐.๐	๕,๗๕๐.๕
๒๕๑๘	๙,๓๕๒.๖	๓,๕๓๓.๙	๑๕๗.๓	๕,๖๕๑.๔
๒๕๑๙	๑๒,๒๒๙.๕	๕,๒๓๘.๗	๓๐๓.๐	๖,๖๘๗.๘
๒๕๒๐	๑๔,๐๐๐.๗	๕,๓๓๐.๙	๑๘๑.๔	๘,๔๘๘.๔

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๗
 อัตราส่วนเงินกู้ยืมแต่ละประเภทต่อเงินกู้ยืมทั้งสิ้น
 ของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย
 ตัวเลขเฉลี่ยรายเดือน

ปี	เงินกู้ยืมทั้งสิ้น	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารอื่นในประเทศ	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารต่างประเทศ
๒๕๑๑	๑๐๐	๑๑.๕๐	๑.๕๔	๘๖.๙๖
๒๕๑๒	๑๐๐	๑๖.๕๙	๒.๘๐	๘๐.๖๑
๒๕๑๓	๑๐๐	๑๕.๕๘	๑.๑๘	๘๔.๓๔
๒๕๑๔	๑๐๐	๒๐.๗๕	๐.๑๓	๗๙.๑๒
๒๕๑๕	๑๐๐	๒๓.๖๑	๐.๕๓	๗๕.๘๖
๒๕๑๖	๑๐๐	๒๘.๑๙	๐.๘๐	๗๑.๐๑
๒๕๑๗	๑๐๐	๓๐.๖๖	๒.๑๑	๖๗.๒๓
๒๕๑๘	๑๐๐	๓๗.๘๓	๑.๖๘	๖๐.๔๙
๒๕๑๙	๑๐๐	๔๒.๘๕	๒.๔๗	๕๔.๖๘
๒๕๒๐	๑๐๐	๓๘.๐๘	๑.๓๐	๖๐.๖๒

ตารางที่ ๒.๘
ปริมาณเงินกู้ยืมของสาขาธนาคารต่างประเทศ
ตัวเลขเฉลี่ยรายเดือน

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินกู้ยืมทั้งสิ้น	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารอื่นในประเทศ	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารต่างประเทศ
๒๕๑๑	๑,๑๐๕.๐	๓๒.๐	๑๓๐.๘	๙๔๒.๒
๒๕๑๒	๑,๒๘๓.๒	๓๓.๑	๒๕๙.๘	๑,๐๐๐.๓
๒๕๑๓	๖๗๒.๙	๓๓.๙	๒๑.๐	๖๑๘.๐
๒๕๑๔	๖๐๑.๖	๕๐.๐	๔๙.๙	๕๐๒.๒
๒๕๑๕	๗๘๐.๓	๙๓.๖	๙๐.๓	๕๙๖.๔
๒๕๑๖	๑,๕๑๓.๑	๑๘๘.๘	๑๒๕.๙	๑,๒๐๘.๔
๒๕๑๗	๒,๕๑๙.๘	๒๘๐.๒	๓๑๘.๘	๑,๙๒๐.๘
๒๕๑๘	๒,๖๘๔.๓	๔๑๙.๙	๒๙๒.๘	๑,๙๗๒.๒
๒๕๑๙	๓,๓๓๕.๗	๕๔๒.๒	๒๗๖.๗	๒,๕๑๖.๘
๒๕๒๐	๓,๖๐๓.๒	๕๕๐.๒	๑๔๒.๓	๒,๙๑๐.๗

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๕
อัตราส่วนเงินกู้ยืมแต่ละประเภทต่อเงินกู้ยืมทั้งสิ้น
ของสาขาธนาคารต่างประเทศ
(ตัวเลขเฉลี่ยรายเดือน)

ปี	เงินกู้ยืมทั้งสิ้น	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารอื่นในประเทศ	เงินกู้ยืมจาก ธนาคารต่างประเทศ
๒๕๑๑	๑๐๐	๒.๘๔	๑๑.๘๔	๘๕.๒๗
๒๕๑๒	๑๐๐	๒.๕๘	๑๘.๔๗	๗๗.๙๕
๒๕๑๓	๑๐๐	๕.๐๔	๓.๑๒	๙๑.๘๔
๒๕๑๔	๑๐๐	๘.๓๑	๘.๒๑	๘๓.๔๘
๒๕๑๕	๑๐๐	๑๒.๐๐	๑๑.๕๗	๗๖.๔๓
๒๕๑๖	๑๐๐	๘.๘๓	๘.๓๒	๘๑.๘๕
๒๕๑๗	๑๐๐	๑๑.๑๒	๑๒.๖๕	๗๖.๒๓
๒๕๑๘	๑๐๐	๑๕.๖๔	๑๐.๘๘	๗๓.๔๗
๒๕๑๙	๑๐๐	๑๖.๒๕	๘.๓๐	๗๕.๔๕
๒๕๒๐	๑๐๐	๑๕.๒๗	๓.๙๕	๘๐.๗๘

ตารางที่ ๒.๑๐

จำนวนและอัตราส่วนเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินในประเทศไทย

สำนักงานใหญ่ และสถาบันการเงินในต่างประเทศ

ของธนาคารต่างประเทศ (เฉลี่ยรายปี)

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินกู้ยืมทั้งสิ้น	สถาบันการเงินในประเทศไทย		สำนักงานใหญ่		สถาบันการเงินในต่างประเทศ	
		จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา	จำนวน	อัตรา
๒๕๑๑	๕๒๓.๒	๑๓๗.๘	๒๖.๓๔	๑๙๓.๓	๓๖.๕๕	๑๕๒.๑	๓๖.๗๑
๒๕๑๒	๑,๑๖๗.๓	๖๐๒.๖	๕๑.๖๒	๒๕๗.๙	๒๒.๐๙	๓๐๖.๘	๒๖.๒๙
๒๕๑๓	๑,๔๑๘.๖	๘๘๘.๔	๕๙.๘๑	๒๓๔.๙	๑๖.๕๖	๓๓๕.๓	๒๓.๖๓
๒๕๑๔	๑,๙๕๕.๕	๑,๕๔๕.๗	๗๙.๐๔	๑๔๖.๗	๗.๕๐	๒๖๓.๑	๑๓.๔๖
๒๕๑๕	๑,๗๑๘.๔	๑,๒๑๐.๒	๗๐.๔๓	๒๓๑.๑	๑๓.๔๕	๒๗๗.๑	๑๖.๑๒
๒๕๑๖	๒,๒๗๖.๘	๙๖๘.๖	๔๒.๕๔	๙๘๗.๐	๔๓.๓๕	๓๒๑.๒	๑๔.๑๑
๒๕๑๗	๓,๓๙๗.๓	๑,๖๑๔.๕	๔๗.๕๒	๑,๒๐๑.๔	๓๕.๓๖	๕๙๑.๔	๑๗.๑๒
๒๕๑๘	๓,๗๒๕.๑	๒,๑๗๖.๔	๕๘.๔๓	๓๘๕.๑	๑๐.๓๔	๑,๑๖๓.๖	๓๑.๒๓
๒๕๑๙	๔,๒๔๓.๙	๒,๐๕๐.๘	๔๘.๓๒	๖๘๔.๕	๑๖.๑๓	๑,๕๐๘.๖	๓๕.๕๕
๒๕๒๐	๔,๒๗๗.๘	๑,๖๐๒.๙	๓๗.๕๗	๘๙๐.๐	๒๐.๘๑	๑,๗๘๔.๙	๔๑.๗๒

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินกองทุน (Capital Funds)

เงินกองทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ในการให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงิน และเจ้าหนี้ต่าง ๆ ของธนาคารให้ปลอดภัยจากผลสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นกับเงินฝาก เงินกู้ยืม หรือสิทธิเรียกร้องของผู้ฝากเงิน หรือผู้ให้กู้ยืม ซึ่งอยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ของธนาคาร กล่าวคือ ถ้าธนาคาร ประสบความล้มเหลว ดำเนินงานขาดทุน ผลขาดทุนหรือผลสูญเสียนั้นจะต้องได้รับการชดเชยจากส่วน ของเจ้าของทุนก่อน

ในการพิจารณาเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนั้น แบ่งประเภทของธนาคาร เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- ก. ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ
- ข. สาขาของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในต่างประเทศ
- ก. ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย

ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้จำกัดความคำว่า เงินกองทุน หมายถึง ทุนที่ชำระแล้ว ทุนสำรองซึ่งรวมทั้ง เงินสำรองอื่นที่ได้จัดสรรจากกำไรสุทธิและ กำไรสุทธิคงเหลือจากการจัดสรรแล้วรวมกัน ตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ต้องมีทุนชำระแล้วอย่างต่ำจำนวนเท่าใด แต่มาตรา ๕ วรรคสอง ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การคลังที่จะกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้บริษัทจำกัดประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ได้ ซึ่งในการ อนุญาตส่วนใหญ่ได้กำหนดเงื่อนไขให้มีเงินทุนขั้นต่ำตามที่พิจารณาเห็นสมควรได้ และในการนี้อาจมี เงื่อนไขกำหนดทั้งทุนจดทะเบียนและทุนชำระเป็นจำนวนขั้นต่ำไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เงินทุนของธนาคาร มีมั่นคงและคุ้มครองผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ของธนาคาร นอกเหนือจากนี้ ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๐ ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์เสี่ยง ซึ่งปัจจุบันกำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๔ ตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๓ ซึ่งมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๔ และต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ คือ ห้ามมิให้ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมเงินหรือ ให้เครดิตโดยการซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน แก่ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่ง เกินกว่าร้อยละ ๒๔ ของเงินกองทุน อีกด้วย ดังนั้น เมื่อกิจการ

ธนาคารพาณิชย์ขยายตัวมากขึ้น ธนาคารพาณิชย์จึงต้องเพิ่มเงินกองทุนตามสัดส่วน โดยการบังคับตาม
มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๓ และการเพิ่มเงินกองทุนนั้นอาจกระทำได้โดยการจัดสรรกำไรให้เป็น
สำรองในเงินกองทุนเพิ่มขึ้น หรือการออกหุ้นเพื่อเพิ่มทุนชำระ

สินทรัพย์ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ตามประกาศของกระทรวงการคลัง
ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๑๗ ไม่รวมสินทรัพย์ซึ่งเห็นว่ามีความเสี่ยงต่ำ ดังต่อไปนี้

- "(๑) หุ้น หุ้นกู้ หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร หรือบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- (๒) หุ้นกู้หรือพันธบัตรที่กระทรวงการคลังกำกับประกันต้นเงินและดอกเบี้ย
- (๓) เงินให้กู้ยืมในส่วนที่มีเงินฝาก หลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือหลักทรัพย์ใน (๑) หรือ
(๒) ข้างต้น เป็นประกัน
- (๔) เงินที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า หรือองค์การ
หรือวิสาหกิจซึ่งมีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นและนํารายได้ส่งรัฐ
เป็นลูกหนี้
- (๕) ตัวแลกเปลี่ยนซึ่งออกตามเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ได้เปิดไป เฉพาะส่วน
ที่ไม่เกินมูลค่าของเงินมัดจำที่ผู้ขอให้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตวางไว้
- (๖) เงินให้กู้ยืมเพื่อการส่งสินค้าออกตามเลตเตอร์ออฟเครดิตที่เปิดมายังธนาคารพาณิชย์
ก่อนการส่งสินค้าออกและยังมิได้มีการออกตัวแลกเปลี่ยนตาม (๗) เฉพาะเงินให้กู้ยืม
ส่วนที่เกินกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระจากการให้กู้ยืมดังกล่าว ณ วันที่ ๓๑ มกราคม
๒๕๑๗
- (๗) ตัวแลกเปลี่ยนที่ออกตามเลตเตอร์ออฟเครดิตที่เปิดมายังธนาคารพาณิชย์เป็นค่าสินค้า
ที่ส่งออก
- (๘) ตัวแลกเปลี่ยนเพื่อเรียกเก็บเป็นค่าสินค้าที่ส่งออกซึ่งธนาคารพาณิชย์ได้รับซื้อไว้ เฉพาะ
ส่วนที่มีมูลค่าเกินกว่ามูลค่าของตัวแลกเปลี่ยนดังกล่าวที่ธนาคารพาณิชย์ได้รับซื้อไว้และ
ยังเรียกเก็บเงินไม่ได้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๗
- (๙) หนังสือสำคัญหลักทรัพย์ที่กันชนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมแร่ดีบุก

- (๑๐) อสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับค้าเงินธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและลูกจ้าง เมื่อได้หักค่าเสื่อมราคาแล้ว
- (๑๑) เครื่องใช้และเครื่องเรือนสำหรับสำนักงาน หรือสำหรับบ้านพักพนักงานและลูกจ้าง เมื่อได้หักค่าเสื่อมราคาแล้ว
- (๑๒) ยอตเหลื่อมบัญชีระหว่างสำนักงานที่เป็นนิติบุคคลเดียวกัน
- (๑๓) ความผูกพันของลูกค้าตาม เลตเตอร์ออฟเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ได้เปิดไป หรือความผูกพันของลูกค้าในการที่ธนาคารพาณิชย์ เข้าค้าประกันให้
- (๑๔) ความผูกพันในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า
- (๑๕) สินทรัพย์ซึ่งสำนักงานสาขาในต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยแต่ละสำนักงานถืออยู่ ส่วนซึ่งเท่ากับหนี้สินที่สำนักงานสาขานั้นมีต่อบุคคลภายนอก และหนี้สินนั้นสำนักงานใหญ่ไม่ได้ค้าประกัน"

ตามมาตรา ๑๓ ถ้าธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมหรือให้เครดิตดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่บุคคลนั้นด้วย

- "(๑) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่ภริยาหรือสามีของบุคคลนั้น
- (๒) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่ห้างหุ้นส่วนสามัญที่บุคคลนั้น หรือภริยาหรือสามีของบุคคลนั้นเป็นหุ้นส่วน
- (๓) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่บุคคลนั้น หรือภริยาหรือสามีของบุคคลนั้นเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด หรือ
- (๔) การให้กู้ยืมเงินหรือให้เครดิตแก่บริษัทจำกัดที่บุคคลนั้น และหรือภริยาหรือสามีของบุคคลนั้นถือหุ้นอยู่เป็นจำนวนเงินเกินกึ่งหนึ่งแห่งทุนของบริษัท"

เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย จำแนกออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. เงินทุน (Capital) พิจารณาได้เป็น ๒ ชนิด คือ

ก) ทุนจดทะเบียน (Authorized Capital) ธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งขึ้นจะต้องดำเนินการในรูปบริษัทจำกัด ซึ่งต้องมีทุนจดทะเบียนจำนวนหนึ่ง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๐๔ วรรค ๓ กำหนดไว้ว่า "อนึ่ง เงินสงฆ์ใช้ค่าหุ้นคราวแรกนั้นต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ แห่งมูลค่าหุ้นที่ตั้งไว้"

ข) ทุนที่ชำระแล้ว (Paid up Capital) หมายถึงจำนวนค่าหุ้นที่ธนาคารได้
เรียกร้องให้ผู้ที่ถือหุ้นของธนาคารชำระ และธนาคารได้รับชำระไว้แล้ว

๒. ทุนสำรอง (Reserves) แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

ก) ทุนสำรองตามกฎหมาย (Statutory Reserve) เนื่องจากธนาคารพาณิชย์
เป็นบริษัทจำกัด จึงต้องกันกำไรส่วนหนึ่งเป็นสำรองตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา ๑๒๐๒ ดังนี้ "ทุกคราวที่แจกเงินปันผล บริษัทต้องจัดสรรเงินไว้เป็นทุนสำรองอย่างน้อยหนึ่งใน
ยี่สิบส่วนของจำนวนผลกำไร ซึ่งบริษัททำมาหาได้จากกิจการของบริษัท จนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวน
ถึงหนึ่งในสิบของจำนวนทุนของบริษัทหรือมากกว่านั้น แล้วแต่จะได้ตกลงกำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท

ถ้าได้ออกหุ้นโดยคิดเอาราคาเกินกว่าที่ปรากฏในใบหุ้นเท่าใด จำนวนที่คิดเกินนี้
ท่านให้บวกทบเข้าในทุนสำรอง จนกว่าทุนสำรองจะมีจำนวนเท่าถึงที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน"

ข) เงินสำรองที่จัดสรรจากกำไรสุทธิโดยผ่านที่ประชุมผู้ถือหุ้น (Reserves
Appropriated from Net Profit) เงินสำรองประเภทนี้ถือเป็นส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นเงินที่
กันไว้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้แก่

๑) เงินสำรองทั่วไป (General Reserve) เป็นเงินสำรองที่กันจากกำไร
โดยความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้นหรือโอนเงินสำรองประเภทอื่น ๆ มา ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะใช้เงินสำรอง
ประเภทนี้เมื่อมีความจำเป็นจริง ๆ

๒) เงินสำรองหนี้สูญและหนี้สงสัย (Reserve for Bad Debts) เงินสำรอง
ประเภทนี้กันจากรายได้ของแต่ละงวดการบัญชี เมื่อมีลูกหนี้ที่สงสัยว่าจะไม่สามารถชำระหรือชำระได้
ไม่เต็มจำนวน

๓) เงินสำรองกันไว้เพื่อหนี้สิน (Liability Reserve) เป็นเงินสำรอง
ที่กันจากกำไรเพื่อชำระหนี้สินที่ยังไม่ครบกำหนดชำระ หรือหนี้สินที่เกิดขึ้นแล้วแต่ยังไม่ทราบจำนวน
แน่นอน

๔) เงินสำรองหลักทรัพย์เสื่อมราคา (Valuation Reserve) เป็นเงิน
สำรองที่กันจากกำไรหรือกำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อป้องกันการลดลงของราคาหลักทรัพย์

๓. กำไรสุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรร (Undivided Profit) หมายถึงกำไร
สุทธิคงเหลือหลังจากการจัดสรรรวมทั้งกำไรสุทธิงวดปัจจุบันทั้งบัญชีประจำงวดแล้ว

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงจำนวนเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ โดยแบ่งตามประเภทของเงินกองทุน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว ทุนสำรองตามกฎหมาย ทุนสำรองซึ่งจัดสรรจากกำไรสุทธิ และกำไรที่เหลือจากการจัดสรร

ตารางที่ ๒.๑๑

เงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย

เฉลี่ยรายปี

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินทุน		ทุนสำรอง		
	ทุนจดทะเบียน	ทุนชำระแล้ว	ตามกฎหมาย	จัดสรรจากกำไรสุทธิ	กำไรคงเหลือจากการจัดสรร
๒๕๑๑	๕๒๕.๖	๘๗๒.๗	๑๙๙.๔	๖๖๙.๒	๑๒.๘
๒๕๑๒	๑,๑๘๔.๖	๙๑๔.๕	๑๔๕.๙	๘๙๖.๔	๑๗.๑
๒๕๑๓	๑,๒๐๔.๖	๑,๑๒๐.๔	๒๗๐.๓	๑,๐๒๒.๖	๒๙.๘
๒๕๑๔	๑,๓๘๔.๖	๑,๒๙๑.๐	๓๐๗.๙	๑,๒๓๔.๕	๒๖.๑
๒๕๑๕	๑,๖๗๐.๖	๑,๔๙๖.๔	๓๕๑.๙	๑,๕๐๑.๒	๒๗.๕
๒๕๑๖	๒,๐๗๑.๓	๑,๘๗๘.๘	๔๔๕.๙	๑,๙๖๙.๕	๓๖.๗
๒๕๑๗	๒,๖๖๖.๕	๒,๕๗๖.๑	๖๐๒.๒	๒,๘๓๘.๕	๔๘.๕
๒๕๑๘	๓,๒๑๙.๐	๓,๐๗๗.๕	๘๕๕.๙	๓,๕๖๔.๑	๗๑.๒
๒๕๑๙	๓,๔๙๐.๖	๓,๓๒๘.๙	๑,๐๙๕.๙	๔,๐๗๗.๙	๗๓.๖
๒๕๒๐	๓,๙๗๖.๔	๓,๖๗๓.๔	๑,๒๒๔.๖	๕,๐๑๐.๐	๑๑๑.๐

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข. สาขาธนาคารต่างประเทศ

เนื่องจากธนาคารต่างประเทศที่เปิดดำเนินการในประเทศไทย เป็นสาขาของสำนักงานใหญ่ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ ดังนั้น จึงไม่มีบัญชีทุนที่สำนักงานสาขาในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้บังคับให้สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต้องดำรงสินทรัพย์ไว้ในประเทศไทยจำนวนหนึ่ง ตามความในมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่บัญญัติว่า

"การประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์โดยตั้งเป็นสาขาของธนาคารที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี ในการนี้รัฐมนตรีจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้

สาขาของธนาคารต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงสินทรัพย์ไว้ในประเทศไทยตามจำนวน ชนิด วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา"

ตามประกาศของกระทรวงการคลังที่ออกตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้

"สาขาธนาคารต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ตามมาตรา ๖ ต้องดำรงสินทรัพย์ไว้ในประเทศไทยเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๕ ล้านบาท ตามชนิด วิธีการ และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) เงินฝาก หลักทรัพย์รัฐบาลไทยซึ่งปราศจากภาระผูกพันที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย อันเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากเงินสดสำรองซึ่งต้องดำรงไว้ตามมาตรา ๑๑

ในการคำนวณมูลค่าหลักทรัพย์รัฐบาลไทย ให้ถือตามราคาที่ได้ตราไว้

(๒) หุ้น หุ้นกู้ หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร หรือบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หุ้นกู้หรือพันธบัตรที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย

ในการคำนวณมูลค่าสินทรัพย์ข้างต้น ให้ถือตามราคาที่ได้ตราไว้

(๓) อสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับดำเนินธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและลูกจ้าง โดยหักค่าเสื่อมราคาตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ

สินทรัพย์ตาม (๒) และ (๓) ต้องมีมูลค่ารวมกันแล้วไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของ
สินทรัพย์ที่ต้องดำรง"

ในการดำรงสินทรัพย์ตามประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น สาขาธนาคารต่างประเทศต้อง
นำเงินเข้ามาจากสำนักงานใหญ่ และ/หรือสาขาอื่นในต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลเดียวกัน ซึ่งหมายถึง
ว่าสาขาธนาคารต่างประเทศจะต้องมีจุด เป็นลูกหนี้สุทธิต่อสำนักงานใหญ่ และ/หรือสาขาอื่นที่เป็น
นิติบุคคลเดียวกันในต่างประเทศในเวลาใดเวลาหนึ่งไม่น้อยกว่าสินทรัพย์ที่ดำรงไว้ตามมาตรา ๖
วรรคสอง ส่วนสาขาธนาคารต่างประเทศที่เปิดดำเนินการอยู่ก่อนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์
พ.ศ. ๒๕๐๕ ใช้บังคับ ให้รวมอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้เป็นสถานที่ดำเนินธุรกิจสำหรับพนักงานและลูกจ้าง
โดยหักค่าเสื่อมราคาตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบ เป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ตามมาตรา ๖
ได้ด้วย ตามประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๑๔

เงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศ ส่วนที่ถือได้ว่านำเข้ามาจากสำนักงานใหญ่และ
สาขาอื่นในต่างประเทศ เพื่อใช้ลงทุนในสินทรัพย์ที่ต้องดำรงไว้ตามมาตรา ๖ ได้แก่

๑. เงินทุนที่นำเข้ามาในประเทศไทยจากสำนักงานใหญ่เพื่อการนี้โดยเฉพาะ (Funds
Allocated as Capital by Head Office)
๒. เงินสำรองที่กั้นไว้จากกำไรสุทธิโดยความเห็นชอบของสำนักงานใหญ่ (Reserves
Approved by Head Office)
๓. กำไรสุทธิคงเหลือ (Retained Profit) เป็นกำไรสุทธิประจำงวดของสาขาซึ่ง
สำนักงานใหญ่อนุมัติให้คงไว้ในประเทศไทย

ในการคำนวณเงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๓
แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ต้องถือตามจำนวนที่สาขาธนาคารต่างประเทศนั้น
ได้นำเงินส่วนที่กล่าวไปลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ ตามชนิด และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๖ แห่ง
พระราชบัญญัติดังกล่าวแล้วเท่านั้น

เงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศในประเทศไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ ได้
แสดงในตารางที่ ๒.๑๒ โดยแบ่งเงินกองทุนออกเป็น ๓ ประเภท คือ เงินทุนที่นำเข้าประเทศไทย
เพื่อดำรงสินทรัพย์ตามมาตรา ๖ เงินสำรองกั้นจากกำไรสุทธิ และกำไรสุทธิที่คงไว้ในประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๑๒
เงินกองทุนของธนาคารต่างประเทศ
เฉลี่ยรายปี

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินทุนที่นำเข้ามาในประเทศไทย เพื่อค้ำประกันทรัพย์สินตามมาตรา ๖	เงินสำรองกันจาก กำไรสุทธิ	กำไรสุทธิที่คงไว้ ในประเทศไทย
๒๕๑๑	๓๓๘.๔	๗๐.๐	๓๓.๕
๒๕๑๒	๓๘๐.๕	๘๐.๘	๒๗.๐
๒๕๑๓	๔๒๔.๖	๑๑๐.๕	๔๒๓.๑
๒๕๑๔	๔๖๗.๓	๑๒๗.๖	๒๔.๖
๒๕๑๕	๕๘๓.๗	๑๓๓.๘	๓๕.๙
๒๕๑๖	๕๑๒.๓	๑๑๗.๐	๕๕.๑
๒๕๑๗	๗๕๐.๑	๑๔๘.๐	๕๕.๑
๒๕๑๘	๘๖๗.๒	๑๖๔.๒	๗๓.๘
๒๕๑๙	๙๑๔.๔	๑๙๑.๘	๙๓.๙
๒๕๒๐	๙๖๒.๕	๑๖๐.๑	๗๐.๖

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงแหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น ซึ่งแหล่งที่มาของ
เงินทุนที่สำคัญที่สุดคือเงินฝาก รองลงมาคือเงินกู้ยืม และเงินกองทุน ตามลำดับ และเมื่อคำนวณ
อัตราส่วนของแหล่งที่มาของเงินทุนแต่ละประเภทต่อเงินทุนทั้งหมดแล้ว ดังแสดงในตารางที่ ๒.๑๔
ในปี ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐ อัตราส่วนของเงินฝากมีสูงถึงร้อยละ ๘๑.๗๔ ๘๒.๖๖ ๘๒.๘๙ ๘๓.๕๔
๘๕.๖๓ ๘๕.๐๒ ๘๐.๗๗ ๗๙.๕๖ ๘๐.๓๐ และ ๘๒.๓๙ ตามลำดับ ส่วนอัตราส่วนของเงินกู้ยืม
มีอัตราร้อยละ ๑๑.๒๓ ๑๐.๒๙ ๙.๘๓ ๙.๒๔ ๗.๕๓ ๘.๕๒ ๑๒.๔๖ ๑๒.๕๙ ๑๒.๖๓ และ

๑๑.๐๔ และอัตราส่วนของเงินกองทุนมีอัตราร้อยละ ๗.๐๓ ๗.๐๕ ๗.๒๘ ๗.๒๒ ๖.๘๔ ๖.๕๖
๖.๗๗ ๗.๘๕ ๗.๐๗ และ ๖.๕๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๓

สรุปแหล่งที่มาของ เงินทุนของธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	เงินฝากเฉลี่ย	เงินกู้ยืมเฉลี่ย	เงินกองทุนเฉลี่ย	เงินทุนทั้งสิ้น
๒๕๑๑	๒๔,๐๓๗.๓	๓,๓๐๑.๙	๒,๐๖๙.๕	๒๙,๔๐๘.๗
๒๕๑๒	๒๔,๑๐๗.๗	๓,๔๙๗.๗	๒,๓๙๖.๘	๓๐,๐๐๒.๒
๒๕๑๓	๓๒,๖๐๔.๖	๓,๘๖๕.๗	๒,๘๖๖.๐	๓๙,๓๓๖.๓
๒๕๑๔	๓๘,๙๕๓.๐	๔,๓๐๖.๓	๓,๓๖๗.๕	๔๖,๖๒๖.๘
๒๕๑๕	๔๘,๓๒๓.๗	๔,๒๕๐.๒	๓,๘๕๖.๙	๕๖,๔๓๐.๘
๒๕๑๖	๖๑,๙๖๖.๔	๖,๑๓๕.๔	๔,๗๘๓.๐	๗๒,๘๘๔.๘
๒๕๑๗	๗๖,๓๒๓.๘	๑๑,๗๗๖.๑	๖,๓๙๖.๘	๙๔,๕๑๖.๗
๒๕๑๘	๙๑,๗๙๔.๕	๑๔,๓๖๙.๐	๗,๙๕๕.๑	๑๑๔,๑๑๙.๖
๒๕๑๙	๑๐๘,๖๕๒.๒	๑๗,๐๙๓.๔	๙,๕๖๔.๔	๑๓๕,๓๑๐.๐
๒๕๒๐	๑๓๕,๒๖๗.๖	๑๘,๑๓๓.๑	๑๐,๗๘๐.๐	๑๖๔,๑๘๐.๗

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๒.๑๔

อัตราส่วนแหล่งที่มาของเงินทุนของธนาคารพาณิชย์

ปี	เงินฝาก	เงินกู้ยืม	เงินกองทุน	เงินทุนทั้งสิ้น
๒๕๑๑	๘๑.๗๔	๑๑.๒๓	๗.๐๓	๑๐๐
๒๕๑๒	๘๒.๖๖	๑๐.๒๔	๗.๐๔	๑๐๐
๒๕๑๓	๘๒.๘๔	๙.๘๓	๗.๒๘	๑๐๐
๒๕๑๔	๘๓.๕๔	๙.๒๔	๗.๒๒	๑๐๐
๒๕๑๕	๘๕.๖๓	๗.๕๓	๖.๘๔	๑๐๐
๒๕๑๖	๘๕.๐๒	๘.๕๒	๖.๕๖	๑๐๐
๒๕๑๗	๘๐.๗๗	๑๒.๕๖	๖.๗๗	๑๐๐
๒๕๑๘	๗๙.๕๖	๑๒.๕๙	๗.๘๕	๑๐๐
๒๕๑๙	๘๐.๓๐	๑๒.๖๓	๗.๐๗	๑๐๐
๒๕๒๐	๘๒.๓๙	๑๑.๐๔	๖.๕๗	๑๐๐